

NÚCEM

NÁRODNÝ ÚSTAV CERTIFIKOVANÝCH
MERANÍ VZDELÁVANIA

Špecifikácia testu

zo slovenského jazyka a literatúry

a

z maďarského jazyka a literatúry

pre celoslovenské testovanie žiakov

5. ročníka ZŠ

v školskom roku 2017/2018

Bratislava 2017

Testy z vyučovacích jazykov pre celoslovenské testovanie sú určené žiakom 5. ročníka základných škôl okrem žiakov s mentálnym postihnutím. V testovaní žiakov 5. ročníka ZŠ (T5-2017) sa používajú testy relatívneho výkonu, tzv. NR testy (norm-referenced), testy rozlišujúce žiakov podľa ich výkonov v teste. Sú zostavené tak, aby obsahovou stránkou a úrovňou náročnosti zodpovedali platnej pedagogickej dokumentácii.

Pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM (ŠVP): SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 1 – VZDELÁVACIE ŠTANDARDY ZO SLOVENSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE 1. STUPEŇ ZÁKLADNÝCH ŠKÔL, ktorú pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským posúdila a schválila Ústredná predmetová komisia (ÚPK) pre slovenský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2011.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/slovensky_jazyk_isced1.pdf

Pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským – ŠTÁTNY VZDELÁVACÍ PROGRAM: MAĎARSKÝ JAZYK A LITERATÚRA (*Vzdelávacia oblasť: Jazyk a komunikácia*), PRÍLOHA ISCED 1 – VZDELÁVACIE ŠTANDARDY Z MAĎARSKÉHO JAZYKA A LITERATÚRY PRE 1. STUPEŇ ZÁKLADNÝCH ŠKÔL, ktorú pre žiakov s vyučovacím jazykom maďarským posúdila a schválila ÚPK pre maďarský jazyk a literatúru, ŠPÚ Bratislava 2011.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/madarsky_jazyk_literatura_isced1.pdf

Testovanie sa v súlade so ŠVP orientuje aj na **overovanie čitateľských kompetencií** – prácu s informáciami, čitateľskú gramotnosť, schopnosť žiakov interpretovať rôzne druhy súvislých a nesúvislých textov.

Úlohy v testoch nie sú len typickými školskými úlohami, neoverujú len rozsah zapamätaných vedomostí, ale aj vyššie poznávacie schopnosti žiakov. Vo väčšej miere sú zamerané na čítanie s porozumením. Testy sú zostavené tak, aby overovali hĺbku vedomostí a zručností, schopnosť žiakov a schopnosti ich aplikácie v praxi.

V teste z vyučovacích jazykov sa bude aj v školskom roku 2017/2018 nachádzať 10 úloh s tvorbou krátkej odpovede. Je nutné, aby žiaci svoje odpovede písali čitateľne.

Obsahové zameranie testov z vyučovacích jazykov T5-2017

Cieľ	<p>Cieľom testovania je získať objektívne informácie o výkone žiakov pri vstupe na vzdelávací stupeň ISCED 2 a poskytnúť školám spätnú väzbu a komplexnejší obraz o vedomostiach a zručnostiach žiakov z testovaných predmetov, ktorý napomôže pri zvyšovaní kvality vzdelávania.</p> <p>Výsledky testovania rozlišujú žiakov podľa ich výkonov v rámci jednotlivých testov.</p>
Čas riešenia	60 minút
Počet testových úloh	30 úloh
Forma testových úloh	<p>20 úloh je uzavretých s výberom odpovede zo štyroch možností. 10 úloh je otvorených s tvorbou krátkej odpovede.</p> <p>Z celkového počtu <u>30 položiek</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • 21 položiek sa vzťahuje na ukážky (ku každej ukážke 7 položiek), • 9 položiek je voľných, z ktorých niektoré sa vzťahujú na kratšie texty.
Charakteristika textov	<p>Texty sú primerané žiakom 5. ročníka ZŠ.</p> <p>Použité sú:</p> <ul style="list-style-type: none"> • súvislé a nesúvislé texty, • autentické i upravené texty, • umelecké, vecné texty, • texty z rôznych médií.
Testované oblasti	<p>Jazyk a komunikácia Komunikácia a sloh Čítanie a literatúra Čítanie s porozumením</p>
Kognitívna úroveň podľa Bloomovej taxonómie	<p>1. Zapamätanie – poznávanie a rozpoznanie, vybavovanie 2. Porozumenie – interpretácia, usudzovanie, porovnávanie, dedukcia, vysvetľovanie, dokazovanie 3. Aplikácia – postupu na riešenie problému, implementácia 4. Analýza – rozlišovanie, usporiadanie, prisudzovanie 5. Hodnotenie – určovanie, vyvodzovanie</p>
Povolené pomôcky	Pero, ktoré píše namodro.
Nepovolené pomôcky	Výpisky, učebnice, študijné materiály
Hodnotenie	<p>1 bod za správnu odpoveď</p> <p>0 bodov za nesprávnu alebo neuvedenú odpoveď</p>

**Ukážky úloh a textov
z vyučovacích jazykov na čítanie s porozumením**

Slovenský jazyk a literatúra

Ukážka 3

Medveď

Vyhľadáva med a je to veľký jedák medu, skrátka MED – JED. Z toho slovného spojenia vzniklo sladké slovo MEDVEĎ. O to horkejšia je veta: Urobil mu medvediu službu. Táto veta však vznikla podľa bájky, ktorú napísal Krylov:

Pustovník si choval krotkého medveďa. Medveď mal tiež rád svojho pána. Preto, keď raz zbadal na jeho čele ovada, chcel ho odohnať. Vzal kameň a celou silou ho hodil do ovada. Bolo po ovadovi aj po pánovi. Bájkar tým chcel povedať, že hlupák býva horší ako nepriateľ.

© Alica Záhorská

Zdroj

PAVLOVIČ, J.: Medveď. In: *Podivuhodné príbehy našich slov*. Martin: NEOGRAFIA, 2004, s. 102. ISBN 80-7090-751-7.

Z didaktických dôvodov bol text upravený.

Na uvedenú ukážku sa vzťahujú nasledujúce úlohy

Porozumieť/konceptuálne poznatky

16. Podľa ukážky *urobiť medvediu službu* znamená

- A** pomôcť v núdzi.
- B** urobiť hrdinský čin.
- C** chcieť pomôcť a urobiť zle.
- D** chcieť pomôcť a urobiť dobre.

Opis úlohy:

Práca so súvislým umeleckým textom.

Úloha z oblasti čítania a literatúry.

Cieľ: Identifikovať význam ustáleného slovného spojenia na základe ukážky a vyvodiť súvislosti.

Kompetencia: Práca s ukážkou z hľadiska významu.

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: C

Zapamätať/faktické poznatky

19. Vypíš z ukážky, kto napísal bájku o medveďovi.

Opis úlohy:

Práca so súvislým umeleckým textom.

Úloha z oblasti čítania a literatúry.

Cieľ: Identifikovať informáciu a aplikovať znalosť o autorovi literárneho diela.

Kompetencia: Vyhľadať explicitne uvedenú informáciu v ukážke

Typ úlohy: otvorená

Správna odpoveď: *Krylov*

Test zo slovenského jazyka a literatúry z T5-2015 je zverejnený na stránke:

http://www.nucem.sk/documents//46/testovanie_5_2015/testy_t5_2015/T5-2015_SJ-fA.pdf

Maďarský jazyk a literatúra

2. kiinduló szöveg

Mesketék

Egyszer minden meskete felszólítást kapott, hogy meg kell jelennie a mesevizsgáló bizottság előtt, amely majd eldönti, forgalmazhatók-e továbbra is a gyerekszobákban.

A mesevizsgáló bizottság egy óriási világos teremben székelt, és sorra járultak elébe a mesketék. Előbb a világos mesketék. A mesevizsgáló bizottság mindegyiket meghallgatta, megtapsolta, és kiállította számukra az oklevelet, miszerint nyugodtan alkalmazhatják őket a gyerekszobákban. Mikor mindegyik világos meskete szerepelt már, bevonultak a mesevizsgáló bizottság elé a sötét mesketék. Meghajoltak szépen, majd szomorúan álldigáltak. Nem tudtak elmesélni.

Túlságosan sok fény volt a mesevizsgáló teremben. A mesevizsgáló bizottság a fejét csóválta, és bizony nem állított ki semmiféle elismerő oklevelet, csak egy erélyes mozdulattal kiharcolta a sötét mesketéket a teremből. Azok bánatos képpel kullogtak vissza a gyerekszobák sarkaiba. A sötétben azonban előmerészkedtek, megcsiklandozták a gyerekeket, s azok sokkal jobban örültek nekik, mint az okleveles világos mesketéknek.

Akkor aztán nem volt gond az elmesélődéssel!

Forrás

N. TÓTH Anikó: *Tamarindusz*, Dunaszerdahely: Lilium Aurum, 1995, részlet

© Alica Záhorská

A 2. számú kiinduló szöveghez a következő feladatok tartoznak.

Porozumiet'/konceptuálne poznatky

08. Hol sikerült végül a sötét mesketéknek elmesélniük?

Opis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha z čítania s porozumením

Ciel': Cieľom položky bolo porozumieť textu, vyhľadať požadovanú informáciu a samostatne ju zapísať.

Typ úlohy: otvorená

Správna odpoveď: a (sötét) gyerekszobákban / (sötét) gyerekszobában

Analyzovať/konceptuálne poznatky

11. Képzeld el, hogy te is a nagy teremben vagy, ahol a mesketéket értékelik. Véletlenül kihallgatsz egy beszélgetést. Kiknek a beszélgetéséből származhat az alábbi mondat?

Te se bánod, hogy nem kaptunk oklevelet?

- A** Világos és sötét meskete beszélgetése.
- B** Két világos meskete beszélgetése.
- C** Két mesevizsgáló biztos beszélgetése.
- D** Két sötét meskete beszélgetése.

Opis úlohy:

Práca so súvislým textom

Úloha z čítania s porozumením

Cieľ: Cieľom položky bolo overiť, či žiak vie na základe analýzy vyvodit' záver z textu.

Typ úlohy: uzavretá

Správna odpoveď: **D**

Test z maďarského jazyka a literatúry z T5-2015 je zverejnený na stránke:

http://www.nucem.sk/documents/46/testovanie_5_2015/testy_t5_2015/T5-2015_MJ-fA.pdf